

Bilag 1.2.

Produktivitet i danske SMV'er

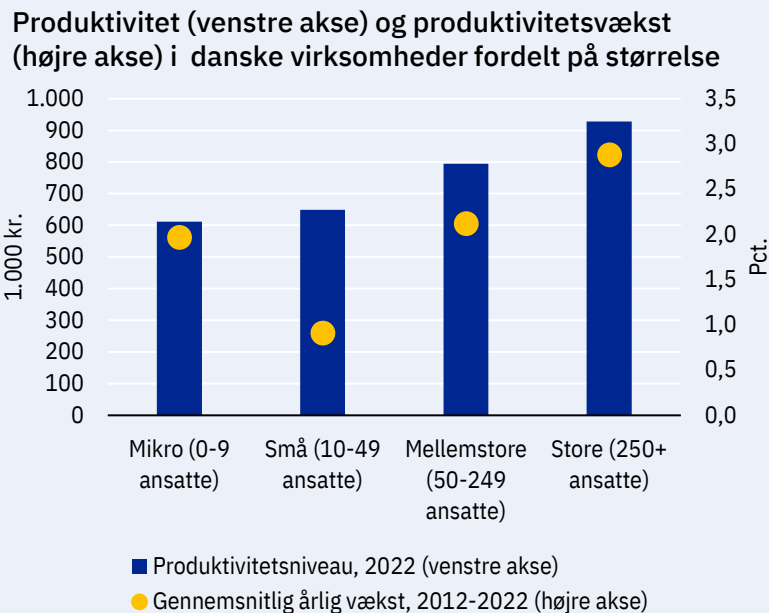
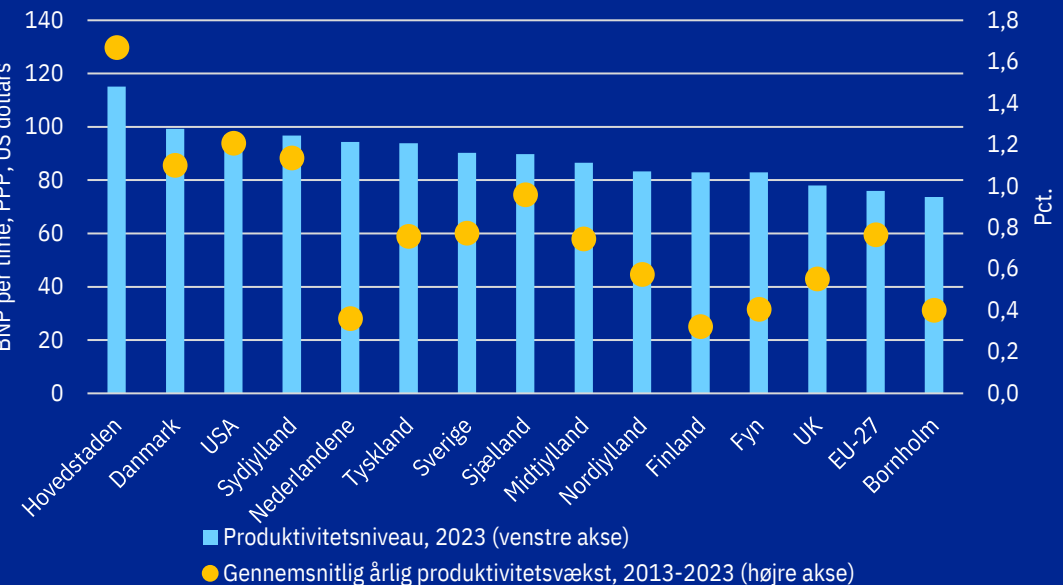

Produktivitet i Danmark og danske SMV'er

Produktivitet og produktivitetsvækst er afgørende for et lands velstandsudvikling og virksomhedernes konkurrenceevne. Draghi-rapporten peger på, at produktivitetsudviklingen i EU som helhed halter efter USA, og Europa-Kommissionen har i deres Konkurrenceevnekompas lanceret en række initiativer, der skal styrke de europæiske virksomheders produktivitetsudvikling.

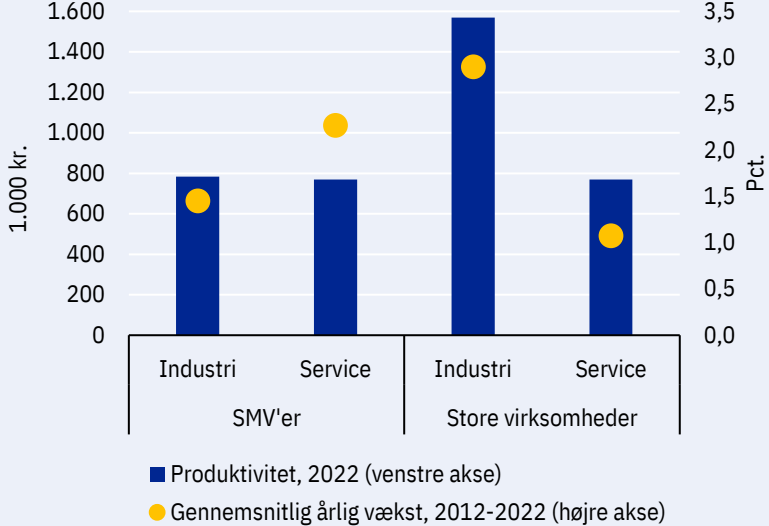
Fra 2013 til 2023 er produktiviteten vokset med ca. 1,2 pct. i USA mod blot 0,8 pct. i EU. I 2023 var produktivetsniveauet i EU ca. 20 pct. lavere end i USA. Danmark har dog et relativt højt produktivetsniveau målt i forhold til både USA, EU-landene og også sammenlignelige europæiske lande. Væksten i produktiviteten er også højere end gennemsnittet for EU, men lidt lavere end i USA. Der er betydelige regionale variationer i både produktivetsniveau og -vækst. Begge dele ligger højt i Hovedstaden og betydeligt højere end i resten af Danmark. Denne tendens går igen i de øvrige OECD-lande, hvor metropolområder typisk har højere produktivitet og produktivitetsvækst end områder uden for de større byer. Danske virksomheder har dermed alt i alt et stærkt udgangspunkt.

Timeproduktivitet i 2023 (venstre akse) og udvikling i timeproduktivitet fra 2013 til 2023 i udvalgte lande og i erhvervshusområderne (højre akse)

SMV'er udgør 99 pct. af de private virksomheder i Danmark og står tilsammen for ca. to tredjedele af den samlede omsætning. De spiller dermed en væsentlig rolle for konkurrenceevnen i dansk erhvervsliv. Der er **forskel på både produktivetsniveau og -vækst i de små og de større virksomheder**. I 2022 havde de større virksomheder et højere produktivetsniveau end mindre virksomheder. Derimod er produktivitetsvæksten i mikrovirksomheder (0-9 ansatte) tæt på samme niveau som de mellemstore virksomheder (50-249 ansatte). Derimod er væksten i de små virksomheder (10-49 ansatte) lavere end for de øvrige størrelsesgrupper. Store virksomheder med mere end 249 ansatte har både højere produktivetsniveau og vækst.

Produktivitet (venstre akse) og produktivitetsvækst (højre akse) i SMV'er og store virksomheder fordelt på brancher

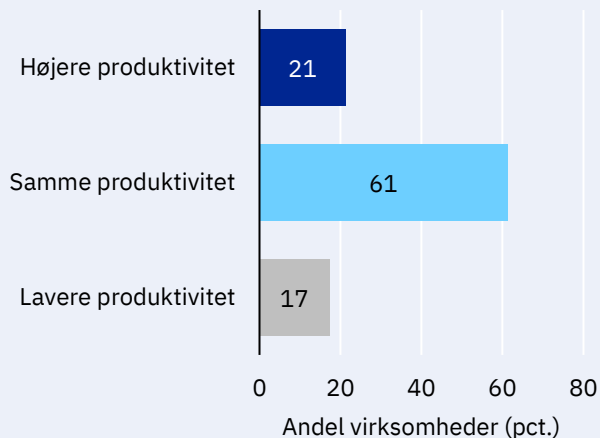
Produktiviteten er typisk større i industrien end i serviceerhvervene. Det skyldes bl.a., at det ofte er betydeligt lettere at automatisere hele eller dele af produktionsprocesserne i industrivirksomheder. Blandt SMV'erne har servicevirksomhederne dog oplevet højere vækst end industrivirksomhederne fra 2012 til 2022. Samtidig er produktiviteten i SMV'erne inden for serviceerhvervene på niveau med produktiviteten i de store servicevirksomheder. Produktiviteten i industrien er betydeligt højere blandt de store virksomheder i sammenligning med SMV'erne. Det kan bl.a. tilskrives enkelte store virksomheder inden for medicinalindustrien.

SMV'ernes syn på egen produktivitet og konkurrencekraft

Nyt fokus på produktivitet i virksomhedspanelet

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses Virksomhedspanel afdækker SMV'ernes oplevelse af egen produktivitet samt de drivkræfter og barrierer der – ifølge virksomhederne selv – er afgørende for deres produktivitetsudvikling og konkurrenceevne. Centralt står en ny signaturindikator for oplevet produktivitetsvækst, der skal give løbende temperaturmålinger af SMV'ernes evne til at omsætte input og generere bæredygtig vækst. Produktivitetsindikatoren opgøres ved at spørge virksomhederne til deres udvikling i hhv. omsætning og beskæftigelse inden for de seneste seks måneder. Hvis virksomhederne har oplevet øget (uændret) omsætning for samme (mindre) beskæftigelse, tolkes det som en udtryk for fremgang i produktiviteten. Som en del af undersøgelsen indsamles også oplysninger om de faktorer og barrierer, som virksomhederne oplever vigtigst for deres økonomiske udvikling og konkurrenceevne.

SMV'ernes produktivitetsvækst (pct.)

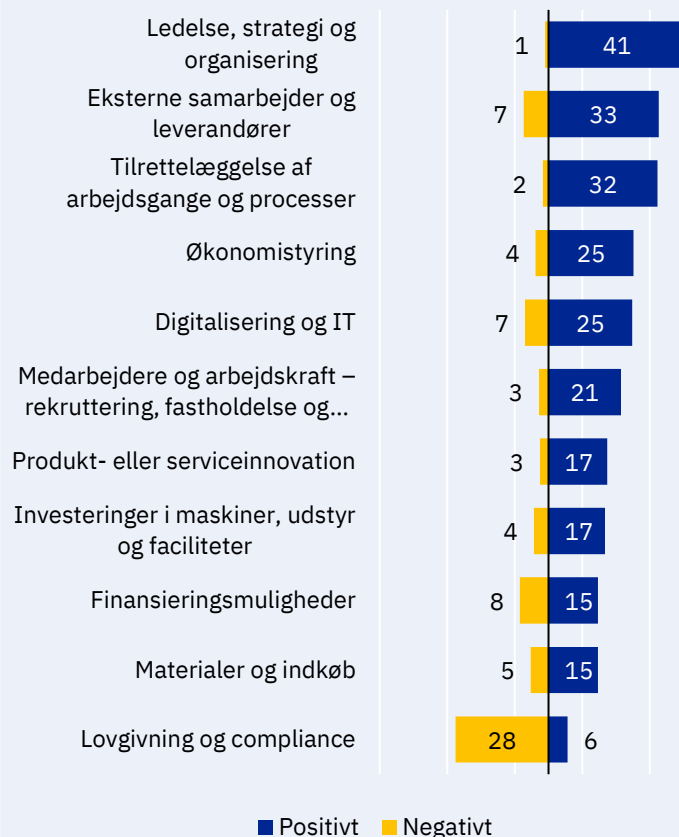

21 pct. af SMV'erne har oplevet højere produktivitet de seneste 6 måneder, mens 17 pct. har oplevet et fald i produktivetsniveauet, svarende til en nettofremgang på **4 procentpoint**.

Blandt SMV'er med øget produktivitetsvækst har flest (18 pct.) haft samme mængde ansatte, men højere omsætning. Tilsvarende har 15 procentpoint af de 17 pct. med lavere produktivitet oplevet fald i omsætning, men ikke beskæftigelse.

Drivkræfter for produktivitet (pct.)

Hvordan har følgende faktorer bidraget til virksomhedens produktivitet de seneste 6 måneder?

Produktivitetsudviklingen hos de adspurgte SMV'er skyldes en række drivkræfter. 41 pct. af virksomhederne peger på **ledelse, strategi og organisering** som en central drivkraft. Over 30 pct. nævner også **eksternt samarbejde og bedre tilrettelæggelse af arbejds gange**.

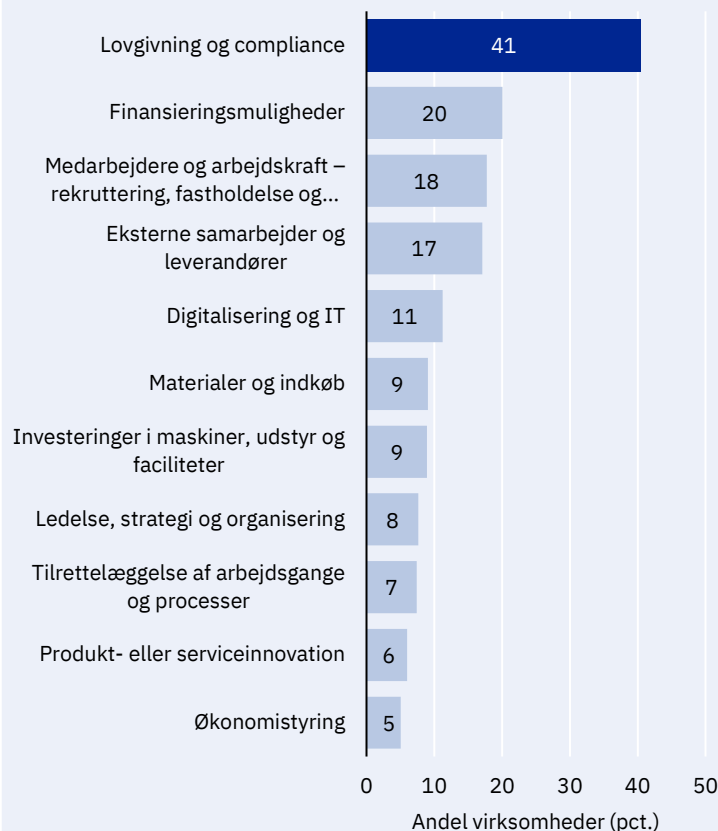
En fjerdedel af SMV'erne fremhæver, at fokus på økonomistyring eller **digitalisering og IT** har bidraget til øget produktivitet.

En mindre del af virksomhederne fremhæver en positiv effekt af produkt- og serviceinnovation eller finansieringsmuligheder. Disse faktorer bidrager dog kun i begrænset omfang negativt. Krav i form af **lovgivning og compliance** har haft en negativ indvirkning på 28 pct. af SMV'ernes produktivitetsvækst.

Drivkræfter og barrierer for produktivitsvækst og konkurrencekraft

Forventninger til barrierer for produktivitet (pct.)

Hvad ser du som de største barrierer for øget produktivitet i din virksomhed de kommende 6 måneder? (vælg op til 3 svar)

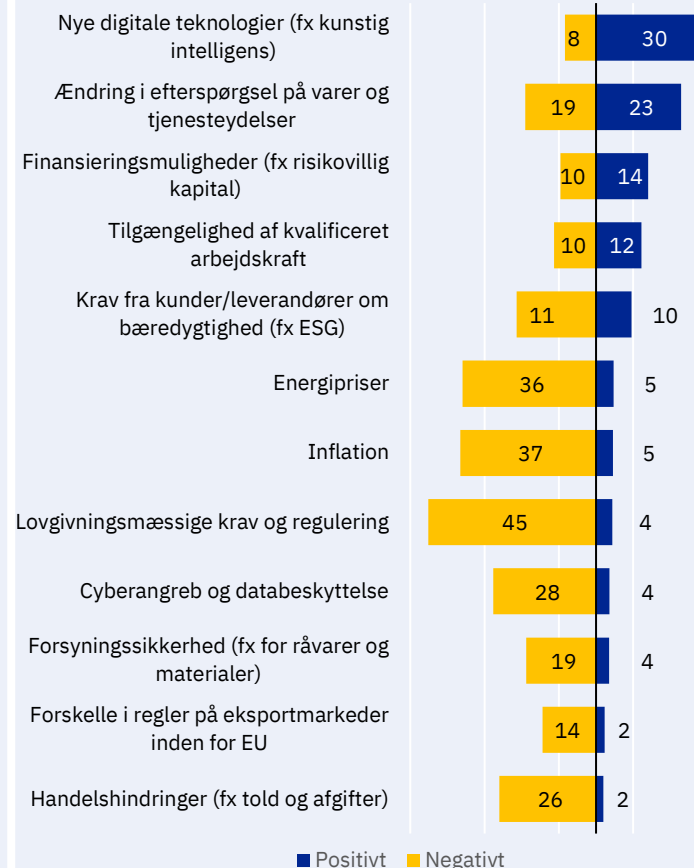

Lovgivning og compliance fremhæves som den største barriere for SMV'ernes produktivitet i de kommende 6 måneder. Som fremhævet i Draghi-rapporten opleves udfordringer med at finde **ekstern finansiering**, herunder adgang til risikovillig kapital, også som en central barriere for 20 pct. af SMV'erne. 18 pct. af adspurgte virksomheder ser desuden problemer med **rekruttering, fastholdelse og udvikling af medarbejdere** som en potentiel flaskehals for at sikre en positiv udvikling.

Modsat anser få virksomheder udfordringer **med processer og arbejdsgange, innovation eller økonomistyring** som væsentlige stopklodser for virksomhedens udvikling.

Forventninger til konkurrencekraft (pct.)

Hvordan forventer du, at følgende forhold vil påvirke virksomhedens udvikling og konkurrenceevne de næste 6 måneder?

De adspurgte SMV'er har taget stilling til en række drivkræfter og udfordringer for konkurrencekraften.

Mere end hver fjerde SMV forudser, at **handels-hindringer og cyberangreb** udgør en central udfordring.

Mere positivt forventer SMV'erne især, at **ny teknologi og kunstig intelligens** har de største potentiale for at forbedre konkurrencekraften. Knap en tredjedel angiver dette som en positiv faktor.

45 pct. ser **krav og regulering** som en potentiel negativ indflydelse på konkurrenceevnen, mens **inflation og energipriser** også fremhæves af over 30 pct. af de adspurgte SMV'er.

Data og metode

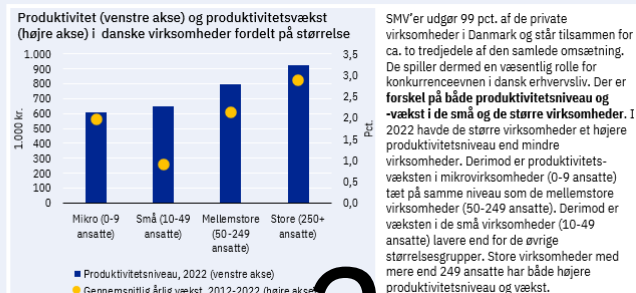
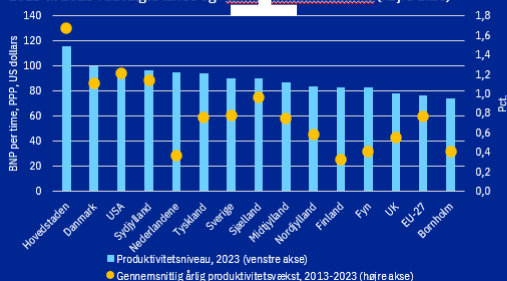
Produktivitet kan opgøres på flere forskellige måder. Ofte opgøres produktiviteten ved at sætte værdiskabelsen i forhold til arbejdskraften (timeproduktivitet eller arbejdsproduktiviteten). Arbejdsproduktiviteten udtrykker evnen til at producere værdi for en given mængde arbejdskraft, målt i timer eller årsværk. Teoretisk er det mest korrekt at anvende totalfaktorproduktiviteten, hvor der tages højde for alle typer af produktionsfaktorer – og ikke blot arbejdskraften. Der er dog en række metodiske og datamæssige udfordringer ved at anvende totalfaktorproduktiviteten i praksis. Derfor er opgørelsen af produktivitet og produktivitetudviklingen i Danmark og i danske SMV'er opgjort som henholdsvis timeproduktivitet og arbejdsproduktivitet.

Produktivitet i Danmark og danske SMV'er

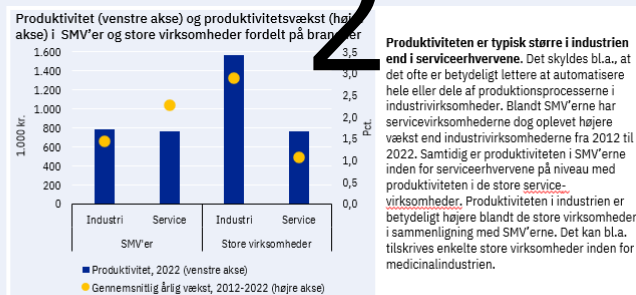
Produktivitet og produktivitetstevækst er afgørende for et lands velstandsudvikling og virksomhedernes konkurrenceevne. Draghi-rapporten peger på, at produktivitetens udviklingen i EU som helhed halter efter USA, og Europa-Kommissionen har i deres Konkurrenceevnekompass lanceret en række initiativer, der skal styrke de europæiske virksomheders produktivitet.

Fra 2013 til 2023 er produktiviteten vokset med ca. 1,2 pct. i USA mod blot 0,8 pct. i EU. I 2023 var produktivitetens niveau i EU ca. 20 pct. lavere end i USA. Danmark har dog et relativt højt produktivitetens niveau målt i forhold til både USA, EU-landene og også sammenlignelige europæiske lande. Væksten i produktiviteten er også højere end gennemsnittet for EU, men lidt lavere end i USA. Der er betydelige regionale variationer i både produktivitetens niveau og -vækst. Begge dele ligger højt i Hovedstaden og betydeligt højere end i resten af Danmark. Denne tendens går igen i de øvrige OECD-lande, hvor metropolområder typisk har højere produktivitet og produktivitetstevækst end områder uden for de større byer. Danske virksomheder har dermed alt i alt et stærkt udgangspunkt.

Timeproduktivitet i 2023 (venstre akse) og udvikling i timeproduktivitet fra 2013 til 2023 i udvalgte lande og i erhvervssektorerne (højre akse)

SMV'er udgør 99 pct. af de private virksomheder i Danmark og står tilsammen for ca. to tredjedele af den samlede omsætning. De spiller dermed en væsentlig rolle for konkurrenceevnen i dansk erhvervsliv. Der er forskel på både produktivitetens niveau og -vækst i de små og de større virksomheder. I 2022 havde de større virksomheder et højere produktivitetens niveau end mindre virksomheder. Derimod er produktivitetens væksten i mikrovirksomheder (0-9 ansatte) tæt på samme niveau som de mellemstore virksomheder (50-249 ansatte). Derimod er væksten i de små virksomheder (10-49 ansatte) lavere end for de øvrige størrelsesgrupper. Store virksomheder med mere end 249 ansatte har både højere produktivitetens niveau og vækst.

Produktiviteten er typisk større i industrien end i serviceerhvervene. Det skyldes bl.a., at det ofte er betydeligt lettere at automatisere hele eller dele af produktionsprocesserne i industrivirksomheder. Blandt SMV'erne har servicevirksomhederne dog oplevet højere vækst end industrivirksomhederne fra 2012 til 2022. Samtidig er produktiviteten i SMV'erne inden for serviceerhvervene på niveau med produktiviteten i de store servicevirksomheder. Produktiviteten i industrien er betydeligt højere blandt de store virksomheder i sammenligning med SMV'erne. Det kan bl.a. tilskrives enkelte store virksomheder inden for medicinalindustrien.

1. Figuren viser timeproduktivitetens niveau og væksten i timeproduktiviteten i hele Danmark, de seks erhvervssektorer, gennemsnittet for EU-27, USA og en række lande, der er sammenlignelige med Danmark. Timeproduktiviteten er beregnet som BNP per arbejdstime og baseret på data fra OECD. Produktivitetens niveau i 2023 er købekraftkorrigeret (løbende vægte) og opgjort i 2023-priser. Den gennemsnitlige årlige vækst er beregnet på baggrund af købekraftkorrigeret BNP og opgjort i faste priser (2020-priser, kædede værdier). Opgørelsen foretaget i faste priser, da meget store midlertidige udsving i henholdsvis energipriser og priser i transportsektoren i 2022 og 2023 påvirker dansk økonomi relativt meget i sammenligning med de øvrige lande i opgørelsen. Opgørelsen i faste priser medregner ikke ændringer i bytteforholdet og købekraften uden for basisåret. Bytteforholdsgevinster opstår, når eksportprisen stiger mere end importprisen. Dermed bliver det muligt at importere mere for den samme eksportmængde. Danmark har oplevet en forbedring i bytteforholdet i de seneste år, hvorfor opgørelsen i faste priser kan undervurdere den reelle udvikling i produktiviteten, jf. fx Redegørelse for vækst og konkurrenceevne 2023 (Erhvervsministeriet).

2. Figuren viser arbejdsproduktivitet i den private sektor i Danmark fordelt på virksomhedernes størrelse og branche. Arbejdsproduktiviteten er opgjort som værditilvækst per årsværk og baseret på data fra Danmarks Statistiks Generel Firmastatistik. Produktivitetens niveau i 2022 er opgjort i løbende priser, mens den gennemsnitlige årlige vækst er opgjort i 2020-priser, kædede værdier. Opgørelsen omfatter brancherne Industri, Handel, Hoteller og restauranter, Information og kommunikation, Vidensservice og Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service. Transportsektoren er udeladt, da opgørelsen er påvirket af store udsving i fragtpriserne som følge af international uro og stigende energipriser.